
PAMFLET
249a

UNIE ende VERBONDT,

Tusschen de Staten ende Steden van Hollandt ende Zeelandt.

DE Ridderschap ende Edelen van den Lande van Hollandt / mitsgaders de Gedeputeerden van de Steden van de Landen en Graefschappen van Hollandt en Zeelandt / als Dordrecht / Delf / Leyden / Goude / Rotterdam / Gornichem / Schiedam / Briele / Woerden / Geertruydenberge / Alckmaer / Hoorn / Enckhuysen / Medenblick / Edam / Monnickendam / Purmerent: mitsgaders Middelburgh / Zierckzee / Vlissingen / ende ter Veere / representerende de Staten van den selven Lande / soo op den loffelijcken Verbondt ende Unie der voorsz Steden ende Landen / als op 't Gouvernement van dien / ende 't beleydt der gemeene saecke / geconvoceert ende Staets-gewijse binnen der Stadt Delf wederom vergadert zijnde / ter beschryvinge van den Doorluchtigen hoogh-gebooren Vorst ende Heere den Prince van Orange / Grave van Nassau / &c. Ende uyt de Propositie van Sijne Excellencie verstaen hebbende / ende oock bevindende dat tot wederstant der gemeene Vyanden / ende defensie der voorschreve Landen / soo loffelijcken ende gelijckerhandt aengegrepen / ende sonder eenige hulpe van vreemde Heeren ofte Potentaten / dan alleenlijck door de handt van den Almogenden Godt / ende eenige middel / vlijt / ende sorghvuldigheyt van Sijne Excellencie / met groote verwonderinge / ende een eeuwige lof en renomé van alle de Werelt / tot noch toe uytgevoert ende volhardt / als noch vorder te mogen handthouden en wederstaen die onbehoorlijke en moetwillige Regeringe der Spaensche en Uytheemsche Natie / met d'Aenhangers en Navolgers van dien / Vyanden der gemeene ruste / ende der gantscher Landen van herwaerts over / die in haerluyder macht seer zijn verzwackt / op de maendtlijcke betalinge der Knechten / ende andere onkosten ter Oorloge noodigh zijnde / tot sekere somme toe / gemeenderhandt / ende op een gelijcken voet mochte werden versien / onder een vast Verbondt en Republique. Ende aenmerckende dat alsulcke genade ende weldaedt van Godt den Heer by een yegelijck behoort aengenomen / ende in 't generael met een goeden Politiqne ordeninge bevestight te worden / met conservatie van Godes Eere / verbreydinge Sijnes Heyligen Woorts / en verweckinge des Gemoeds van alle Ingezetenen der voorsz Landen / waer door de gemeene saecke in meerder verseeckertheyt gestelt / de Vyanden in haerluyder gewelt en voornemen voorts vermindert ende belet / ende eyndelijck een gemeene ruste ende vreede met de omleggende Provincien der Nederlanden sal werden verwacht. SOO IS'T: Dat de voorsz Staten en Steden van Hollandt en Zeelandt / na voorgaende communicatie / advis / en beraet in 't lange daer op gehadt ende genomen / ende volgende de volkomen last ende macht by

de voorsz Steden/ haerluyder Gedeputeerden hier onder geschreven / daer toe gegeven / boven de voorgaende Tractatie / Verplichtinge en Verbonden tusschen de voornoemde Staten en Steden den vierden Juny vijfthien honderdt vijf en seventig laetstleden met malkanderen aengegaen en gemaeckt / henluyden wederom gewilligh lijck en gemeenderhandt in alles vereenigt / verplicht/ en verbonden hebben/ vereenigen/ verplichten/ ende verbinden by desen/ sonder eenige wederroepinge/ en in alle manieren/ de Poincten ende Articulen hier na volgende.

I.

In den eersten / dat sluyden malkanderen naer haer uytterste vermogen / kracht en macht/ alle bystandt en behulp sullen doen/ met raedt en daet/ omme te wederstaen en te krencken alle Vyanden deser Landen / mitsgaders van het gemeene welvaren/ vryheden en gerechtigheden van dien/ ende der Steden van Hollandt en Zeelandt voornoemt / sonder daer inne Goet en Bloet te sparen/ noch malkanderen eenighsints te verlaten/ in wat saecken/ noodt/ ofte pericule dat het zy.

I I.

Dat niemandt van henluyden eenige communicatie of gemeenschap houden en sal/ hanteren noch converseren/ en veel min eenige Capitulatie/ Verdragh/ ofte overkomste maken met den gemeenen Vyant in geenderhande manieren: Ende dat niemandt gedogen sal sulcks gedaen te worden by eenige hare Poorteren / Inwoonderen en Ingezetenen der voorsz Steden en Landen / dan by advis van den voornoemden Heere Prince van Orange / met gemeen consent van de andere verplichte en Bontgenooten.

I I I.

De Bontgenooten/ by ofte van wegen sijne Princelijcke Excellencie/ of anders by den geenen die sulcks bevoolen sal wesen / beschreven of geroepen zijnde/ om eenige gemeene saecken/ sullen ter gesetter tijdt op de selfde beschryvinge in competenten getalle/ en met behoorlijck bevel verschijnen / op pœne dat de geene die daer sullen blyven absent / of hare by-een-komste zijn vertreckende/ by de presente gemulcteert sullen werden pecunielijck na gelegentheydt der saken/ en dat evenwel by de presente geprocedeert sal mogen werden tot besluytinge van alsulcke saecken / daer op sluyden sullen vergadert wesen ofte beschreven / als of de absente/ beschreven zijnde/ aldaer present ende voor oogen waren/ ende in wiens reguard het selfde mede effect sal sorteren ; behouden altijdts wettelijcke onschult/ daer toe een yegelijck geadmitteert en gehoor gegeven sal worden/ de voorsz pœne t'executeren metter daet sonder eenige vordere proceduyren noch provocatien.

I V.

Alle questien en Processen tusschen de voorsz Landen ende Steden voor date van dese beroerte geresen en aengeheven / sullen voortaen noch geschorst en gehouden worden in alsulcken state/ als die waren ten date als boven/ alles sonder prejuditie in toekomenden tijde van yemandts gerechtigheydt / ten ware partyen anders in vruntschap met malkanderen transigeerden en vereenighden/ of dat by de Bontgenooten in het generael geadviseert en bewilligt wort/ dat parthyen tegens malkanderen vorder souden procederen : Ende indien eenige questien of geschillen tusschen de voorsz Landen/ of den Lichamen van de Ste-

den

den in desen Verbonde begrepen/ binnen ende staende dese beroerte / opgeresen mogen zijn/ ofte na datum van desen noch souden mogen rijsen / sullen de selve staen en gestelt wesen tot kennisse en beslichtinge van Sijne Princelijcke Excellencie / naer wiens verklaringe een yegelijck van parthyen hem sal hebben te voegen/ alles by provisie / en sonder prejuditie als boven van yemants Gerechtigheyt/ Privilegie of Costume.

V.

De Ingezetenen van de voorsz Landen en Steden / sullen binnen de selve Landen en Steden vry en onbelet mogen converseren / handelen en verkeeren als na ouder gewoonte / kopende en verkopende / halende en brengende uyt en inne alderhande Waren/ soo wel van Victuaille en Ammunitie van Oorloge/ als alle andere specien van Koopmanschappen / die alomme binnen de voorsz Landen en Steden respective behoeftig sullen zijn/ en gesleten mogen werden/ sonder eenige restrictie of bezwaernis / anders dan by gemeen advis der Staten ende der Bontgenooten/ daer op geordonneert is/ ofte geordonneert sal mogen werden.

VI.

Sullen in geene der voorschreve Steden ontfangen werden eenige Poorters/ Burgers of Inwoonders/ uyt eenige andere der selver Steden komende/ dan by wete en consent van de Burgemeesters en Regeerders der Stede daer uyt de selve vertrocken zijn / ende daer sy haer laetste woonplaetse hebben gehadt ; wel-verstaende/ dat die voorsz Inwoonders/ die voor geen Poorters of Burgers en zijn gehouden / en die binnen vier Jaren voor date van desen / in eenige der voorsz Steden gekomen zijn ter woone / niet ontfangen en sullen worden als vooren/ sonder suffisante Attestatie van de tijdt en plaetse haerder residentie/ binnen den voorsz Lande van Hollandt ende Zeelandt/ daer toe elck van de Steden/ in den sijnen met den eersten sal doen behoorlijcke publicatie en verkondinge.

VII.

De voorseyde Bontgenooten sullen malkanderen met alle getrouwigheydt assisteren/ omme te voorkomen en af te weren/ oock te doen repareren en straffen alle injurien en onrecht / schande/ schade/ force ofte geweldt / jegens en tot achterdeel der voorsz Landen ofte Steden in 't gemeen ofte particulier / hare Gecommitteerden ofte Ingesetenen/ binnen of buyten de Steden/ ten platten Lande / by yemandt/ van wat qualiteyt of state hy soude mogen zijn / hoewel oock Vyanden der gemeene Vyanden/ wesende Capiteynen ofte Soldaten/ souden mogen werden voort gestelt of gepleegt / mitsgaders malkanderen gesamenderhant te helpen maintineren en vorderen de authoriteyt van alle Overigheydt/ de administratie vander Justitie/ ende d'executie van alle goede Ordonnantien en Statuyten/ by alle behoorlijcke wegen en middelen/ die syluyden de Bontgenoten onderlinge sullen adviseren/ en na rechte/ reden en billickheyt bevinden sullen daer toe te dienen ofte te behooren/ tot allen tijden/ soo wanneer by een ofte meer der Bontgenoten met goede oorsaecke des vermaninge ofte versoeck gedaen sal werden.

VIII.

En sullen voorts de voorschreve Bontgenooten onder malkanderen in alles houden alle goede Correspondentie / Vruntschap en Nabuyrschap / de een den

anderen getrouwelijck adverterende ende verbootschappende van het gunt sy-luyden vernemen soude mogen tot yemandts schade/ hinder ofte pericul te wesen/ sonder daer inne hen te ontsien eenige kosten/ arbeydt ofte moeyten.

I X.

Hebben voorts de voorsz Steden ende Staten goedtwilligh ende gelijckerhandt/ achtervolgende haerluyder voorsz last ende bevel/ besloten ende gearresteert/ dat voortaen/ geduyrende de jegenwoordige Oorloge/ ende tot anders geordonneert sal zijn/ alle de kosten ende lasten/ dienende tot onderhout der selver Oorlog/ en gemeene defensie der voorseyde Landen/ ofte eenige Steden of Stromen van dien/ 't zy te Water ofte te Lande/ hoedanigh 't selve sal mogen geschieden/ vallende na den eersten Mey toekomende/ op eenen gelijcken ende eenparigen voet/ als uyt een Beurse gedragen/ gevonden en opgebracht sullen werden/ ende daer toe opgestelt en gegeven alsulke generale ende gemeene Middelen/ als aldergereetst ende oorbaerlijckst bedacht ende besloten zijn/ ofte sullen mogen werden/ die metter daet sullen mogen werden ge-executeert/ en die onwilligen by den goedtwilligen met gemeenderhandt realijck daer toe mogen werden bedwongen/ het zy by arreste en aenhoudinge van Persoonen en Goederen der onwillige/ ende onder de selve behoorende/ ofte anders sulcks als dan na gelegentheyt der saecke goet en noodig sal werden bevonden.

X.

Zullen voorts alle de saken en lasten van den Oorlogh by de voorsz Bontgenooten/ onder 't gebiet van Sijne Excellencie/ met alsulcke gemeenschap/ eendrachtigheyt en vrundtschap gevordert/ beleyt/ en onder alsulcke vaster eenigheyt en verbont gemanieert en onderhouden worden/ als of de voorsz Landen en Steden onder de Republique van eender Stede mochte werden gereeckent ende begrepen.

X I.

Ende ten eynde alle de gemeene Middelen ende Contributien/ die by de Bontgenoten tot onderhoudt van der Oorloge geconsenteert sullen werden/ effectuelijcken gegeven/ ende eenpaerlijck gedragen mogen werden. Ende omme alle jalousie ende quaedt vermoeden wech te nemen ende verhoeden/ van dat eenige bevelen van Sijne Excellencie soude mogen emaneren/ en eenige saecken binnen d'een Quartier ofte d'andere worden voorgestelt ende gedreven sonder gemeen advis/ nochte daer op gehoordt ofte verstaen te hebben de gelegentheyt en conditien van de andere Landen/ en dat de Penningen procederende van de Generale Middelen als vooren/ elders dan tot betalinge van de kosten en lasten der Oorloge/ die naer den eersten Mey toekomende sullen vallen/ daer toe de selve sijn gedestineert/ souden mogen werden bekeerdt ende verstreckt/ hebben de voorsz Bontgenoten insgelijcks goedtgevonden ende besloten/ dat voortaen binnen desen Quartiere van Hollandt/ neffens die geene die Sijne Excellencie/ ende de Staten alhier gebruyckende zijn/ tot beleydinge van de Gemeene saecke/ drie uyt den Noorder-quartiere/ en drie uyt Zeelandt beschickt ende gehouden sullen worden: Ende van gelijcken uyt desen Quartiere van Hollandt in 't Noorder-quartier/ ende binnen Zeelandt voornoemt/ beneffens den geenen die de gemeene saecke aldaer beleydende zijn/ al ter nomi-

natie

natie van de Gedeputeerden van de Staten ende Steden binnen elcken quartiere/ ende by verkiesinge van Syne Princelijcke Excellencie / die op alle Vergaderingen/ Communicatien / ende Besoignen binnen elcken Quartiere / op het beleydt der gemeene saken vallende / hen altoos sullen vinden ende toegelaten worden / ende voorts gehouden sullen zijn goede correspondentie ende verstant te houden met elcken Quartiere/ daer uyt de selve respectivelijk sullen wesen geschickt / ende binnen elcken Quartiere met goede kennisse ende respect helpen voorsien/ aenhouden ende procureren / dat alle de gemeene Middelen/ Ordonnantien ende bevelen gelijckelijck ende volkomelijck aengeheven/ gevordert ende ge-effectueert / ende de penningen ende inkomsten van dien / voor al verstreckt ende bekeert mogen worden tot betalinge van de Knechten / Bootsgesellen/ Schepen van Oorloge/ ende andere behoeften der Oorloge/ die na den eersten Mey als vooren vervallen sullen / in dien Quartiere daer de selve penningen sullen worden geheven/ ende dat ten onderwint ende dispensatie van de geene die in den selven Quartiere/ tot beleydinge van der saecken aldaer sullen wesen gestelt ende geordonneert / volgende de Instructie ende last van Syne Excellencie ende de Staten daer af te geven / ende dat de resterende penningen ter Ordonnantie van Zijne Excellencie mogen werden bekeerdt ende ge-employeert tot vorderinge van de behoeften die elders ter Oorloge noodigh sullen worden bevonden.

X I I.

Ende ten eynde al het selve wel ende behoorlijck mag geschieden / sullen de Bondtgenoten in elcken Quartiere / gehouden wesen voortaen van veerthien dagen tot veerthien dagen / ofte ten langhsten van Maendt tot Maendt / aen Syne Excellencie over te senden volkomen staet van haerluyder ontfangh/ ende inkomsten der gemeene Middelen van der Unie / ende 't gunt tot behoef van der Oorloge daer jegens aldaer uytgekeert mach zijn / op dat een generale staet neffens Syne Excellencie daer uyt magh werden gemaeckt ende gehouden/ ende by Syne Excellencie verder daer op magh werden geordonneert nae behooren / sonder dat eenige schulden voor date van desen binnen eenige Quartieren gemaeckt / uyt de gemeene en generale Inkomsten ende Middelen van dien Quartiere sullen mogen werden betaelt ; maer dat daer toe/ en tot betalinge van alle andere lasten van Renten en Alimentatien gedestineert sullen blyven alle de Inkomsten van de Domeynen en geannoteerde Goederen / Geestelijcke en Wereltlijcke / die binnen elcken Quartiere sullen mogen vallen ; wel verstaende / dat binnen elcken Quartiere daer van goede reeckeninge gedaen sal worden naer ouder gewoonte / uytgesondert de kosten op de ontsettinge der Stadt Zierickzee gevallen / die uyt de penningen der gemeene Middelen na den eersten Mey als vooren innekomen/ gevonden ende gedragen sullen werden.

X I I I.

Ende soo verre binnen eenigen Quartiere onvoorsienlijck eenigh accident soude mogen voorvallen ende overkomen/ in der voegen/ dat tot conservatie der selver Landen eenige merckelijcke somme van penningen promptelijck van nooden soude wesen/ die uyt de gemeene Middelen en penningen/ als dan jegen-

woordelijk aldaer zynde/ niet gevonden nochte vervallen soude mogen werden/ sullen als dan die Bontgenooten/ die tot beleydinge van der saecke aldaer geordonneert sullen zijn / die penningen daer toe noodigh zijnde / mogen lichten op haerluyder credit / ofte op Interest / sulcks het selfde gevoeghlijckst / ende ten minsten quetse sal konnen geschieden / welcke penningen wederomme sullen werden betaelt ende gerefundeert uyt de penningen die in andere Quartieren sullen overschieten / ende dat al ter Ordonnantie van Syne Excellencie : Ende soo verre geen resterende penningen in eenige Quartieren en souden mogen werden gevonden / sullende terstondt by Syne Excellencie ende de Bontgenoten generalijck eenige Middelen worden geraemt en gevonden/ by de welke de voorsz opgelichte penningen eenpaerlijck en in 't gemeen gedragen sullen mogen worden.

X I V.

Ende ten eynde het voorsz Verbondt ende Unie met den eersten in treyn gebracht ende aengeheven soude mogen worden / hebben de voorsz Bondgenoten goedtwillighlijck ende gemeenderhandt/ als generale ende gemeene Middelen aengegrepen ende beslooten / om binnen alle Steden / Plaetsen / ende Quartieren van Hollandt ende Zeelandt voornoemt / den eersten Mey toekomende/ verpacht ofte gecollecteert / ende uyt de inkomsten van dien / de onkosten van der Oorloge als voren betaelt te worden die Accysen / Impoften / ende Contributien hier naer volgende : Eerst de Accysen op alle Wijnen ende Bieren/ den Impost op 't Gemael van alle Greynen/ den Impost van 't Waeg-geldt/ den Impost op den Turff/ den Impost op 't Zout / den Impost op de Hoorn-Beesten en Bezaeyde Landen / den Impost op de Zeep / den Impost op de Syde en Wolle Laeckenen / ende den Impost van den twintighsten penningh van alle Bestiael. Alle welcke Accysen en Impoften alomme binnen de Steden ende platten Lande van Hollandt ende Zeelandt voornoemt in 't openbaer opgehangen ende verpacht sullen worden/ ten meesten profijte van den Lande/ achtervolgende den last en instructie de Commissarissen alomme daer toe gegeven en verleent / van drie maenden tot drie maenden / ingaende den eersten Mey als vooren.

X V.

Dat mede alomme binnen de Steden en ten platten Lande voornoemt / ter maende opgebracht/ geheven/ en gecollecteert sal worden een seste-part van den hondertsten penning vande waerde van alle Huysen/ Erven/ Landen/ Tienden/ Visscheryen/ en andere Goederen die verhuyrt/ of by den Eygenaer selver sullen werden gebruyckt.

X V I.

Dat de Licenten alomme mede op een gelijcken ende eenparigen voet sullen worden betaelt en geheven / achtervolgende de Lijste by de Bontgenoten daer op van nieuws gedresseert en gemaeckt : Dat mede voor Impost een stuyver ter maendt sal gecollecteert worden van elcken Margen / over alle Landen in Hollandt en Zeelant/ die gebruyckt worden / en voorts 't Convoy-geldt by de Bont-genoten op alle Waren en Koopmanschappen gestelt en verhoogt/ achtervolgende de Lijste daer af gemaeckt. Alle

XVII.

Alle welcke Accysen / Impoſten en Contributien / mitsgaders de Prinſen ende Buyten / die binnen eenige Quartieren voornoemt ſullen mogen werden verkregen voor 't eerſte den tijdt van ſes Maenden geduyrende / en tot anders geordonneert ſal zijn / ingaende als voren / alomme getrouwelijck geheven en gecollecteert tot behoef van der Oorloge als boven verſtreckt ſullen worden / al achtervolgende den Placate / Inſtructie / ende Ordonnantie by de Bontgenoten / met advis van Syne Excellencie daer op gemaeckt / ende die noch vorder daer op gedreſſeert en gemaeckt ſullen mogen werden.

XVIII.

Ende op dat na d'expiratie van de voorſz ſes Maenden / op de continuatie van de Unie vorder mag worden voorſien / ſullen die Bontgenooten uyt elcken Quartiere hun Gedeputeerden ſchicken / neffens Syne Excellencie / ſes weecken voor de expiratie van dien / om daer op in tijdts vruchtbaerlijck te mogen reſolveren en beſluyten na behooren.

Hebben voorts de voorſz Bondgenoten geſamentlijk overdragen en belooft / alle die Middelen ende Reſolutien boven verhaelt / mitsgaders die voortaen Staets-gewijſe in haerluyder Vergaderingen goetgevonden en beſloten ſullen werden / te doen volkomen ende achtervolgen / ende dat niet alleen die voorſz Contributien / ende den Voet ofte de Middelen van dien aengaende / maer oock in alle andere ſaecken de Politie ende gemeene Staet der Landen beroerende. Ende alſoo alle goede Republicquen ende Gemeenſchappen / meeſt werden behouden en geſterckt / ende beveſtight by eenigheydt / de welcke niet wel en kan zijn / by veele in wille en gemoet veeltijdts differerende / en midts dien oock nodigh is / dat de voorſz Regeringe aen een Hooft ende Overigheyt geſteldt ende bevolen worde / hebben de voorſz Bontgenoten naer lange communicatie ende rype berade / wederom op de forme van de Regeeringe ende adminiſtratie van de gemeene ſaecke der ſelver Landen gehouden / door de ingebooren goede affectie / liefde ende yver die Syne Excellencie altijdts deſe Landen toegedragen en bewesen heeft / de ſelve Syne Excellencie een voornaemſte Perſonage deſer Nederlanden / ende een principale ende de eerſte van de Staten der ſelver Landen verſocht ende gebeden / ende voor ſoo veel in henluyden is / als Hooft ende hooghſte Overigheyt verkoren / ende geſtelt tot de Regeringe der voorſz Landen en Steden van Hollandt ende Zeelandt / mitsgaders alle den overwindt ende beleydinge van de gemeene ſaecken der ſelver Landen / al de ſelfde onderwerpende de goede wil ende beliefte van Syne Excellencie / achtervolgende den Eedt en Plicht by henluyden Syne Excellencie gedaen / denwelcken ſyluyden geconfereert hebben / ende mits deſen confereren alle volkomene macht ende authoriteyt / daer toe eenighſints noodig zijnde / in der forme ende maniere hier na volgende ; te weten :

I.

Dat Syne Excellencie / ſoo lange de Landen in Oorlogh ofte Wapenen zijn / ſal hebben volkomen authoriteyt en macht / als Souverain en Opperhooft /

hooft/ te gebieden ende te verbieden/ alles wes tot conservatie en beschermingе der selver Landen dienlijck ofte schadelijck sal mogen wesen.

I I.

AL sulcks sal Syne Excellencie op alle Krijghs-saecken te Water ende te Lande disponeren na sijn goedt-duncken / ofte met advis van den geenen die Syne Excellencie sal gelieven t'allen tyden daer toe te gebruycken/ in de voorsz Krijghs-saecken/ stellende ende gebruyckende alsulcke Oversten/ Capiteynen/ Lieutenanten/ Officieren ende Soldaten/ als Sijne Excellentie goedtdunken sal: Onthoudende de selve ende alle andere Commissarissen/ tot beleydinge der Krijghs-saecken/ ende het gunt daer aen kleeft/ eenighsints noodig zijnde/ op behoorlijck Tractement ende Besoldingh/ na Sijne Excellencies goetduncken/ met alsulcke goede en generale Krijghs-ordeninge ende Discipline/ als tot soulagement der Ingezetenen/ ende ten minsten quetse van den Lande in aller gelijckheydt en eenparigheyt sal mogen geschieden.

I I I.

Dat sulcks de geheele Beschermingе der voorsz Landen staen sal ter dispositie ende ordonnantie van Sijne Excellentie / die daer toe sal mogen gebruycken alle de Knechten / Oorlogh-schepen ende Boots-gesellen / jegenwoordig in dienst der voorsz Landen wesende / ende die noch vorder aldaer aengenomen ende toegerust sullen mogen worden / tot alsulcke diensten / aenslagen ende exploicten / ende daer van in elcken Quartiere / Stede / ofte Vlecke soo veel mogen verdeelen / logeren / schicken ende ordonneren / als Sijne Excellencie tot wederstandt der Vyanden / ende beschermenisse der selver Landen bevinden sal noodigh te zijn / sonder eenigh advis ofte bewilliginge van de Staten/ Magistraten van de Steden / ofte yemandt anders daer toe te verwachten/ in der voegen dat alle Steden ende Vlecken altijdts het Krijghs-volck / ofte het Guarnisoen / henluyden toegesonden / elcks in sijn reguard / ende binnen elcken Quartiere / ter Ordonnantie van Sijne Excellencie / by provisie sullen ontfangen / voor ende al eer sy luyden doen eenige remonstrantie ofte versoeck ter contrarie / tot hare ontlastinge / sonder dat eenige Knechten in Steden/ Vlecken / Schantsen / ofte op eenige Sterckten of Huysen leggende / in de voorsz Accysen ofte Impośten meerder vrydom sullen mogen genieten dan de Ingezetenen van dien.

I V.

Dat voorts geen onderscheydt sal mogen werden gemaeckt in eenige Quartieren ofte Steden / van de Knechten / Boots-gesellen ofte Schepen / aldaer wesende / of by wien de selve betaeldt sullen worden/ soo wanneer die in andere Quartieren getrocken worden ; maer sullen alle Knechten / Oorlogh-Schepen en Boots-gesellen/ mitsgaders al de Penningen die uyt de gemeene Middelen van de Unie voornoemt sullen procederen/ van eender natuyre en conditie gehouden/ ende alle Steden en Quartieren van dien/ voor een Lichaem gereeckent werden naer behooren.

Dat

V.

Dat mede geen Knechten ofte Bootsgesellen in eenige van de voornoemde Quartieren ofte Steden aengenomen/ noch gecasseert / noch eenige equipagie van Schepen ofte Schupten gedaen/ noch deselve opgelept sullen mogen werden by de Bontgenooten voornoemt/ dan ter ordonnantie en by believen van syne voornoemde Princelycke Excellentie.

V I.

Syne Excellencie sal doen nakomen alle syne Bevelen/Ordonnantien/Wetten/Disciplinen en Articulen des Krygs-handels/met straffinge vande Overtreders van dien / daer toe die Staten en Steden / met hare Schutterpen ende Gemeenten/ des geboden zynde/ de handt houden sullen.

V I I.

Sal voorts Syne Excellentie met de Staten voornoemt / tot den ontfangh van de gemeene Penningen van de Unie / mogen stellen en continueren binnen elcken Quartiere alsulcke Ontfangers/ als 't hun goetduncken sal.

V I I I.

Syne Excellentie sal van wegen den Koningh / als Grave van Hollandt en Zeelandt/Recht en Justitie doen administreren by den Raedt Provinciael van den Hove van Hollandt/ over alle Plaetsen en Ingesetenen van Hollant/ Zeelandt en Vrieslant/ onder den selven Hove resorterende/ in alle saecken tot kennisse van den selven Hove staende.

I X.

Dat voorts in alle voorvallende geschillen en judiciale saken/ het Hof en den Raedt Provinciael voornoemt/ met haren Litmaten gerespecteert/ gekent/ en haerluyder Mandamenten en Bevelen geobedieert sullen worden / soo binnen desen Quartieren van Hollandt/ als den Noorder-quartiere en Zeelant/ sulcks als van ouden herkomen is gedaen / sonder dat eenige Steden ofte Plaetsen hen daer tegens sullen mogen stellen/ noch oock die provisien en bevelen vanden selven Hove mogen contravenieren / noch hen de Jurisdictie des Hofs mogen ontrecken/ ofte eenige nieuwighept innebrengen / daer inne die Bontgenooten by alle middelen / elcks in den haren/ sullen voorsien ; behoudelyck nochtans/ dat geen provisien van den selven Raedt sullen werden verleent/ noch oock eenige proceduren geadmitteert jegens de Ordonnantie en Resolutie van de Staten/ noch oock eenige kennisse genomen/ aengaende de inkomsten der gemeene Middelen vander Unie / gedestineert tot onderhout vander Oorloge / maer de selve saken laten ter dispositie van de Gedeputeerde van de Staten/ binnen elcken Quartiere gestelt / en mits dat den selven Raedt vorder hem sal hebben te voegen na beschreven Rechten/ equitept/ mitsgaders alle deughdelycke Privilegien en Costuymen/ en in materie van appellatien/ ende executeren van hare Sententien / nae de provisionele laetste Ordonnantie ende Resolutie van de Staten.

X.

Des sal Syne Excellentie den Raedt / alle Hooft-Officieren / ende andere Officieren van Justitie / tot collatie van der Kamer van Reeckeninge / naer ouder gewoonte niet staende / stellen ende ordonneren van wegen des Konings/ als Grave van Hollandt ende Zeelandt / te weten / soo wanneer eenige van de jegenwoordige sal mogen overlyden / of den tydt van eenige Officien ge-ex-

pireert

pireert zijn / ten ware om redenen / Sijne Excellencie boven desen goedt bevonde eenige te veranderen ofte te vernieuwen/'t welck Syne Excellentie mits dien sal mogen doen in beyden gevallen / met advis van de Staten / dewelcke Sijne Excellencie sullen altijdts denomineren drie Persoonen/ uytten welcken tot de vacerende Staten en Officien respective/Sijne Excellentie eenen sal verordonneren / mits dat inden voorsz Raedt van Hollandt altijdt sullen zijn twee uyt Zeelandt / als naer ouder herkomen ofte Privilegien van den selven Lande. Ende sullen die van den Raede voornoemt by provisie mogen verleenen alle provisie in materie van gratien / als relief en restitutie / sulcks als by den Grooten Raed van Mechelen mag werden gedaen. Item / alle beneficien van Rechten/ als beneficien van Inventarissen/ van Cessien en diergelijcke / sullen oock by provisie ter eerster instantien kennisse hebben van alle questien feudale/ vallende binnen Hollant/ mits dat in sulcke saken by hen sullen zijn den Stadthouder en Raden van de Leenen van ouds geweest hebbende / ende noch jegenwoordigh zijnde.

X I.

By Sijne Excellencie als by de overhandt / sullen mogen werden verleendt alle gratien/ als Remissien/ Pardons/ Respijten/ Quinquernellen/ Ligitimatien en diergelijcke/ van wegen den Koning als boven / nae behoorlijcke advis van den Officieren en Wethouderen van der Plaetse ofte andere / als na ouder gewoonte: Van gelijcken alle Octroyen/ Beneficien/ Prerogativen ofte Privilegien ; wel-verstaende / dat in 't verleenen van eenige Octroyen ofte Privilegien aen eenige Communiteyten/Steden of Vlecken/ 't selfde gedaen sal werden met advis van de Staten/ omme alle questien te voor-komen.

X I I.

Sijne Excellentie sal onder sijn Handt en Zegel verleenen de Sauvegarden en Paspoorten / als 't selfde tot noch toe geuseert en gedaen is / sonder dat yemandt in Hollandt noch Zeelandt/ wie hy zy/ hem sulcks onderstaen sal / dan by expresse authorisatie van Sijne Excellencie.

X I I I.

Item/Sijne Excellencie sal eligeren/creeren/ende vernieuwen ten gewoonlijcken tijden de Magistraten inde Steden/als na ouder herkomen/Hantvesten en Privilegien van de Steden ; wel verstaende / indien de noot of verseeckertheyt mochte vereysschen eenige af-stellinge ofte vernieuwinge van Officieren/ Wethouders/ofte Magistraten van de Steden buyten den gewoonlijcken tijdt/ sal Sijne Excellencie het selfde oock mogen doen met kennisse van saecken / en van het meerendeel der geene die de Vroetschap en het Corpus der selver Steden zijn representerende / al sonder prejuditie der Steden voorsz Handtvesten ende Privilegien/ die niet te min gehouden sullen worden en blyven in haer geheel.

X I V.

Gelijck Sijne Excellencie ook hanthouden en beschermen sal allen Rechten/ Privilegien/ Gerechtigheden/ Vrydommen en loffelijcke Costumen der Landen en Steden van Hollandt en Zeelandt/ onder sijne gehoorsaemheyt zijnde in het gemeen/ en van elck een in 't bysonder/ met voorstant/ hanthoudingh/ ende protectie van de pre-eminentie en authoriteyt van alle wettelijcke Officieren/

Ma-

Magistraten en Oberigheyt / sonder dat de Gouverneurs / Capiteynen ofte andere/ tot vorderinge van Krijgs-saecken in eenige Quartieren gestelt / hen sullen vervorderen noch onderwinden eenige kennisse te nemen van Politique of Judiciele saecken/ binnen of buyten der Steden vallende / maer daer mede sullen laten bewerden den Officiers / Magistraten ende Wethouderen aldaer/ mitsgaders den Rade Provinciael / sulcks van ouden tijden altijdt gebruyckt ende geobserveert is geweest.

XV.

Ende aengaende de Religie/ sal Sijne Excellencie admitteren en hanthouden d'oeffeninge van de Gereformeerde Euangelische Religie / doende surcheren en ophouden d'executie van alle andere Religien / den Euangelio contrarierende/ sonder dat Sijne Excellentie sal toelaten / dat men op yemants Geloof ofte Conscientie sal inquiteren/ ofte dat yemant ter cause van dien eenige moeyenis/ injurie / of letsel aengedaen sal werden / doende verder de oeffeninge der voorseyde Religie aengaende / stellen alsulcke goede ordre / als naer gelegentheydt der saecken / ende conditien van den Steden / ten meesten gerustigheyt en commoditeyt van de Gemeente / ende sonder verminderinge van Gods eer / bevonden sal werden te dienen en te behooren / oock met addis van de Staten/ is 't noot.

XVI.

Ende sullen die Staten ende Bontgenoten in 't gemeen / oock d'Officieren/ Magistraten / Schutteryen / en Gemeenten in allen Steden en Vlecken Eedt doen/ Sijne Excellencie in de voorsz sijne Regeringe / Bevelen en Ordonnantien/ boven verhaelt/ en tot onderhoudinge van dien/ getrouw/ onderdanigh en gehoorsaem te wesen. Als oock by ofte van wegen Sijne Excellencie reciproquelijck gezworen sal werden/ in de voorsz Regeringe der Landen van Hollant en Zeelandt/ haren Rechten/ Privilegien/ Vrydommen / en loffelijcke Costumen / inder forme en maniere als boven / by alle mogelijcke wegen te beschermen/ en te vorderen jegens alle hare Vyanden en weder-parthyen.

XVII.

Sal voorts Sijne Excellentie in elcken Quartiere daer de selve hem sal onthouden / tot sijnen behulp ende Rade mogen nemen en gebruycken den Gedeputeerden van den Staten en Steden/ die binnen elcken Quartiere op 't beleyt der gemeene sake sullen wesen geordonneerdt ; in al het welck hebben de voornoemde Staten en Bontgenooten/ voor soo veel hen aengaet / belooft ende hen verbonden / beloven en verbinden by desen Sijne Excellencie onderdanighlijck te gehoorsamen / en na haer vermogen te doen gehoorsamen/ t'allen tijden/ des bevel en ordonnantie van Sijne Excellencie hebbende.

XVIII.

Ende of in desen Verbont en Unie/ mitsgaders den opdrachte van den Staet en Gouvernement der voorsz Landen/ eenige duysterheydt ofte twijffelachtigheyt soude mogen bevonden werden/ sal d'interpretatie ende 't bedupt van dien staen aen Sijne Excellencie/ den selven Bontgenoten/ ende de meeste stemmen van dien.

Ge-

Gedaen tot Delf / by den Ridderschappen / Edelen / Grootе ende Kleyne Steden van Hollandt en Zeelandt / Staets-gewijse vergaderdt zijnde den vijf en twintighsten April / 1576. Ende t'oirkonden desen by de Ridderschappen / Edelen ende Gedeputeerden van de Staten ende Steden van Hollandt ende Zeelandt voornoemt ondergeteyckent / ende met den Zegel van de Staten van Hollandt bezegelt. Ende tot meerder vastigheyt van dien / is desen by Sijne Excellentie mede ondergeteeckent ende bezegelt / en by de voornoemde Staten en Steden van Zeelandt versocht en gebeden / die van Delf voornoemt 't selfde over henluyden mede te willen bezegelen / daer mede 't selfde insgelijcks is bevestight. Ende stondt ondergeteeckent / Guilliaume de Nassau. Ende wat neder / Floris Grave van Culenburgh, Otto van Egmont, R. van Bootselaer, J. de Duvenvoorde ende Woude, C. de Assendelft: Dordrecht / Adriaen van der Myle: Delf / Corn. Jansz, Leyden / D. Sonaling, Gouda / Dirck Jansz Lonck. Rotterdam / Adriaen van Helmduynen. Gorinchem / Adriaen van den Hoevel Dircksz. Schiedam / Cornelis Jacobsz Fabri. Briele / Hendrick vander Veeke Geertruydenberge / Frans Dircksz. Van wegen de seven Steden van Noordt-Hollandt / Philips Cornelisz, Jan Claesz, Dirck Pietersz. Middelburgh / Andries Jacobsz de Jonge. Zierckzee / Joost Ewoutsz Teeling. Vlissingen / Eustaes Adriaensz. Veere / R. Barradot. Onder stondt geschreven / Ter Ordonnantie van de Staten van Hollandt ende Zeelandt. By my onder geteyckent / C. de Rechtere.